

Igor BOŠNIAK

Mario Banožić ministar obrane

Zalagat ću se za našeg vojnika te opremanje i modernizaciju HV-a

Dom HV-a neće se napuštati jer u Osijeku i okolici nema druge lokacije za adekvatno izmještanje postrojbi

S ministrom obrane Mariom Banožićem, inače Vinkovčaninom i jednim od Slavonaca u Vladi Andreja Plenkovića, razgovarali smo dan nakon zaprimanja ponuda za nabavu višenamjenskog borbenog aviona.

▼ **Priča o nabavi novih zrakoplova za Hrvatsku vojsku proteklih je dana aktualizirana i sada izvjesno ide k svom završetku. Do kada očekujete da će sve to biti riješeno?**

- Meduresorno Vladino povjerenstvo je 9. rujna zaprimilo četiri ponude za nabavu višenamjenskog borbenog aviona. Iako je Hrvatska zahtjeva za ponude uputila u sedam država, stigle su ponude od njih četiri, i to od Švedske, Sjedinjenih Američkih Država, Francuske i Izraela. Švedska je ponudila novi Gripen, Sjedinjene Američke Države novi F16, Francuska rabljeni Rafale, a Izrael rabljeni F16. Time je završila faza dostave ponuda i započeo proces evaluacije koji će trajati do kraja 2020. godine. Potom povjerenstvo odabire najbolju ponudu i predlaže je Vladi. Cijeli će se postupak voditi stručno s jasno utvrđenim kriterijima i sustavno će se ispitati svaki segment kako bi krajnji izbor bio najbolji za Republiku Hrvatsku.

Manji proračun

▼ **Kada očekujete izvješće o kvarovima na helikopterima, zbog čega i predsjednik Republike nedavno nije mogao poletjeti? Hoće li se kvarovi ukloniti bez troška Hrvatske vojske, na račun onih koji su radili remont jer su bili u jamstvenom roku?**

- Helikopteri koje spominjete i oko kojih se u nekim medijima spekulira ne uvažavajući činjenice, nakon provedenog remonta, redovito se koriste i održavaju u skladu s propisanim procedurama. Sve neispravnosti reklamiraju se i s obzirom na to da se radi o jamstvenom roku, otklanjaju se o trošku izvođača remonta - tvrtke Zrakoplovno-tehnički centar d.d., a ne na teret Ministarstva obrane. Nepravilnosti koje se u medijima spominju ulaze u statistički okvir pojavljivanja u razdoblju "uhodavanja" sredstva nakon provedenog najopsežnijeg mogućeg pregleda i radova remonta, zbog čega i postoji jamstveni rok. To kaže struka. U svakom slučaju, zbog tih odstupanja u radu helikoptera, koja ili su otklonjena ili su radovi u tijeku, nije narušena operativna sposobnost Hrvatskog ratnog zrakoplovstva ni kontinuitet provedbe aktivnosti i zadaća. Glavni stožer Oružanih snaga RH i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo u svojem procesu odlučivanja o helikopterima koji se upućuju u operacije ili na redovne zadaće uvažava niz operativno-tehničkih i sigurnosnih čimbenika.

▼ **Najavili ste bolju opremljenost vojske, modernizaciju i opremanje smještajnih i ka-**



paciteta za obuku, kao i reorganizaciju i podizanje razine uspješnosti rada u MORH-u. Koliko je to uopće moguće u ovom vrlo zahtjevnom razdoblju za sve zemlje?

- Svjesni smo gospodarske situacije i moramo voditi računa o financijama i trenutačnim prioritetima. Kao ministar obrane, zalagat ću se za zadržavanje visine proračuna kao što je bio na početku 2020. godine kako bismo zadržali materijalna prava i kako bismo napravili dodatne iskorake u projektima modernizacije i opremanja Hrvatske vojske. Među takvim projektima istaknuo bih projekte opremanja Hrvatske ratne mornarice - izgradnja obalnih ophodnih brodova te nabava motora i remont raketnih topovnjača. Početkom ovoga mjeseca nazočio sam polaganju kobilice za dva nova obalna ophodna broda za potrebe Obalne straže u splitskom brodogradilištu. Raduje me činjenica što se brodovi grade u hrvatskom brodogradilištu i što na taj način MORH i Hrvatska vojska izravno doprinose ukupnom gospodarskom razvoju naše zemlje. Što se tiče Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, uz već spomenuti proces nabave višenamjenskog borbenog aviona, nastavljamo i projekt opremanja četirima helikopterima Black Hawk. Govoreći o Hrvatskoj kopnoj vojsci, svakako treba napomenuti kako je prioritet završetak projekta opremanja borbenih oklopnih vozila Patria i projekt opremanja američkim borbenim vozilima Bradley.

▼ **Zbog koronavirusa slijede uštede u mnogim sektorima, pa i u Hrvatskoj vojsci. Koliko s tim ima veze informacija o smanjenju broja zaposlenih i umirovljenjima, što je istaknuto kao jedan od jesenskih prioriteta?**

- Pandemija COVID-19 i potres u Zagrebu teško su pogodili hrvatsko gospodarstvo, a to se odrazilo i na proračun MORH-a. On je smanjen za 530 milijuna kuna, pa za ovu godinu on sada iznosi 4,5 milijardi kuna. Pred nama je iza-

zovno razdoblje, osobito ako sagledamo ekonomsku stranu. Cilj nam je provedba projekata iznimno važnih za Hrvatsku vojsku. U tijeku je i provedba nove uredbe o unutarnjem ustrojstvu MORH-a, kojom će se unijeti promjene kako bi se poslovni procesi pojednostavili i kako bi sustav jednostavnije i bolje funkcionirao. Namjera reforme strukture i veličine obrambenog sustava je njegova planska transformacija u razmjerno malobrojnu, visokokvalificiranu i visoko profesionalnu organizaciju. Proces izdvajanja osoblja, kao i proces prijma osoblja u Oružanim snagama, kontinuirani je proces koji se provodi na godišnjoj razini. Obučeni, motivirani i obrazovani hrvatski vojnici prožeti domoljubljem najveća su snaga i temelj su daljnjeg razvoja Hrvatske vojske. Zato ćemo, kao i u mandatu naše prošle vlade, fokus rada usmjeriti i nastaviti s ulaganjem u ljude, odnosno vojnike, dočasnike i časnike.

▼ **U kojoj je fazi priprema izrade plana dugoročnog razvoja Oružanih snaga?**

- Izrada dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga RH je u završnoj fazi. Imamo jasnu viziju razvoja Hrvatske vojske, a najveći izazov nam predstavlja dostatnost obrambenog proračuna (posebno u svjetlu situacije izazvane pandemijom COVID-19) za nacionalne i međunarodne obveze na koje Hrvatska vojska mora odgovoriti. U prvom redu tu mislim na značajno povećanje troškova za modernizaciju i opremanje Hrvatske vojske koje uz nastavak poboljšanja uvjeta života i rada hrvatskog vojnika predstavlja jedan od ključnih prioriteta MORH-a u idućem razdoblju. Svi smo svjesni činjenice da sigurnost nema cijenu i da je ona temeljni preduvjet za razvoj gospodarstva, odnosno bolji i kvalitetniji život svih naših građana. Kako bismo stvorili uvjete za učinkovit odgovor na široki spektar mogućih sigurnosnih prijetnji i izazova, ulaganja u modernizaciju i opremanje Hrvatske vojske moraju biti i jedan od glavnih prioriteta Republike Hrvatske u cjelini. Glavna svrha izrade dugoročnog plana razvoja koji krajem godine planiramo uputiti u Vladinu proceduru je upravo u tome da definiramo te ključne projekte i resurse za njihovu realizaciju.

Sigurnosni rizici

▼ **Što je sa sudjelovanjem Hrvatske vojske u vojnim misijama, poput onih u Afganistanu i na Baltiku? Hoće li i tu biti ušteda, smanjuju li se naši kontingenti i je li to uopće moguće zbog naših obveza?**

- U NATO misijama ISAF i Resolute Support u Afganistanu Republika Hrvatska sudjelovala je u kontinuitetu 17 godina s ukupno 5722 hrvatska vojnika, te je donesena politička odluka o postupnom povlačenju i ona je komunicirana prema našim partnerima, saveznicima i NATO-u na najvišim razinama.



U PODRUČJU UPRAVLJANJA KRIZAMA SPREMNI SMO RAZMIJENITI I NAŠA ISKUSTVA

▼ **Ministri obrane EU-a u Zagrebu su pokrenuli "Strateški kompas", inicijativu koja olakšava reakciju na krizne situacije. O čemu je riječ i zašto je bitna za RH?**

- Upravo tako. Inicijativa o razvoju "Strateškog kompasa" pokrenuta je na neformalnom sastanku ministara obrane EU-a u Zagrebu, tijekom predsjedanja Hrvatske Vijećem EU-a. Riječ je o dokumentu kojim će do 2022. godine države članice utvrditi strateške smjernice za daljnji rad na operacionalizaciji obrambenih prioriteta EU-a i koherentnosti njezinih obrambenih inicijativa, kao što su stalna strukturirana suradnja, Europski obrambeni fond i vojna pokretljivost. S obzirom na to da je jedan od strateških prioriteta Europske unije u području sigurnosti i obrane jačanje odgovora na krize, rad na "Strateškom kompasu" bit će prilika i za sagledavanje postojećeg modela za upravljanje krizama i njegovo daljnje unaprjeđivanje. Hrvatska, kao članica EU-a i NATO-a, podržava daljnji rad na "Strateškom kompasu" te ističe važnost komplementarnog i koordiniranog djelovanja svih relevantnih dionika. U tom kontekstu "Strateški kompas" predstavlja dodatnu mogućnost za jačanje obrambene suradnje i razvoj sposobnosti, uključujući područje upravljanja krizama gdje smo spremni razmijeniti i naša iskustva proizišla iz Sustava domovinske sigurnosti.

Trenutno se u Afganistanu nalazi 12. hrvatski kontingent koji je u ožujku ove godine upućen na područje misije Resolute Support na rok do sedam mjeseci, a nakon njegova povratka nije planiran daljnji angažman pripadnika Oružanih snaga RH u Afganistanu. Hrvatska će nastaviti doprinositi međunarodnoj sigurnosti svojim angažmanom kako u NATO, tako i u EU i UN misijama i operacijama, a sve sukladno vanjskopolitičkim odlukama RH i odlukama Hrvatskog sabora. Izuzetno poštujemo naše međunarodne obveze i znamo kako se sigurnost države ne brani na granicama Republike Hrvatske, već se stabilnost i sigurnost izgrađuje na izvorštima problema, izazova današnjem svijetu i našim vrijednostima.

▼ **Nakon nedavnog sastanka u Berlinu poručili ste kako je "jugoistočna Europa zbog pandemije dodatno izložena sigurnosnim izazovima i hibridnom djelovanju." O čemu je tu zapravo riječ?**

- Pandemija COVID-19 pokazala je svu složenost današnjih sigurnosnih rizika i prijetnji. Iako je pandemija primarno zdravstveni rizik, svjedoci smo kako su se njezine posljedice reflektirale na niz drugih područja, uključujući sigurnost i obranu. Pokazalo se kako je ključ za suočavanje s ovakvim izazovima postojanje učinkovitog i dobro koordiniranog civilno-vojnog sustava za upravljanje krizama kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. Solidarnost i zajedničko djelovanje ključ su za uspješno prevladavanje ove, kao i eventualnih budućih kriza. Izostanak toga može produžiti postojeće sigurnosne rizike i ranjivosti, ali i kreirati nove. Područje jugoistočne Europe u tom smislu nije iznimka. U svom obraćanju želio sam ukazati na važnost zadržavanja fokusa Europske unije na područje jugoistočne Europe u cilju pružanja potpore našim partnerima u jačanju kapaciteta i otpornosti, uključujući i područje suočavanja s hibridnim prijetnjama. Pandemija je, naime, pokazala moć informacijskog odnosno dezinformacijskog djelovanja koja bez odgovarajućeg odgovo-

ra može pojačati postojeće ranjivosti. Važnost otpornosti na lažne informacije i opredijeljenost euroatlantskim vrijednostima u tom su smislu jedan od preduvjeta stabilnosti jugoistočne Europe.

▼ **Već godinama u Osijeku postoji inicijativa da zgrada Doma HV-a postane novi dom Gradske uprave. MORH je prije tri godine na naš upit naveo kako je napuštanje tog objekta predviđeno za 2023. godinu, "osim ako u međuvremenu Ministarstvo obrane, Grad Osijek i Ministarstvo državne imovine ne postignu drukčiji dogovor." Gradonačelnik Ivan Vrkić tada je, podsjetimo, uz ostalo javno poručio "da taj prostor stoji neiskorišten." Postoji li po tom pitanju ikakvih pomaka? Koliko trenutačno osoba radi u tom kompleksu, za čega se koristi te ne bi li i Ministarstvu obrane bilo isplativije preseliti se u manji objekt?**

- Ministarstvo obrane je Gradu Osijeku darovalo bivše vojne nekretnine osim vojarnu "Vrbik" i Zapovjedništva "Brigadir Ivan Rebrina". Posljednje dvije predane vojne nekretnine su vojarna "Drava" u kojoj je sada Sveučilište u Osijeku te Poligon "C" koji je predan 2012. godine tadašnjem Državnom uredu za imovinu. Podsjetit ću kako je Ministarstvo obrane Gradu Osijeku darovalo nekretninu u kojoj je sada smještena Gradska uprava Osijeka. Mi kao Ministarstvo obrane ne bismo se složili s činjenicom da je taj prostor neiskorišten. Dom Hrvatske vojske u Osijeku koji nosi naziv Zapovjedništvo "Brigadir Ivan Rebrina" od Domovinskog rata pa sve do danas koristi Hrvatska vojska. U nadležnosti je Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Hrvatske kopnene vojske. Zapovjedništvo za obuku i doktrinu je perspektivna vojna lokacija i neće se napuštati zato što u Osijeku i bližoj okolini ne postoji druga vojna lokacija u koju bi se mogle adekvatno izmjestiti trenutačno raspoređene postrojbe i na toj lokaciji radi oko 200 djelatnika. ■